

ВІЛЬНЕ СЛОВО

XXI-ий РІК НОВОГО ВИДАННЯ /Н-р 11-12/ червень 2010 р./ ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1949 р.

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

М. Шевченко

НА КУПАЛА

На Купала на Івана сонце сходить,
без пісень, та і з піснями, трави бродять,
бо й без вихвату вони мені народять
незорість-втаємниченість народу...

Іван КОВАЧ

У номері:

- День Рахова ▶ стор. 2
- Перлина діалектології ▶ стор. 3
- Проф. І. Ребошанці – 75 ▶ стор. 4
- Чернівецький учитель ▶ стор. 5
- 170-річчя «Кобзаря» ▶ стор. 6
- «У колі друзів» ▶ стор. 7
- До уваги випускників ▶ стор. 8
- 2010 р. та їх батьків ▶ стор. 9
- Не зрозумію ▶ стор. 10
- Як буде з ліцеями? ▶ стор. 11
- «Румунські слов'янізми» ▶ стор. 12
- Грамота – І. Боднару ▶ стор. 13
- Фестиваль-конкурс ▶ стор. 14
- Ната і Шевченко ▶ стор. 15
- Сміх – не гріх ▶ стор. 16

Міський голова Ярослав Думин надіслав мені запрошення брати участь з нагоди 563 річниці від дня заснування чудового і славного міста Рахова, що на Закарпатті в Україні. Це місто для мене є другим поселенням після мого рідного села. Ще перший раз, коли я його відвідував, то відбулося 1997 року, воно мене зачарувало, і я відчував тоді там, немов в моєму рідному селі Русь-Поляни, що на Мараморощині. Подібні гори, які оточують місто Рахів, а ще і Тиса, яка перетинає його, немов наша річка Руськова, моє рідне село. То я там відчуваюся, як вдома. Щось мені там шепоче, що колись мої прадіди там проживали, чи з мого села вони там переселилися, тому що моє село письмово доказує своє заснування ще з 1353 року.

Відвідувати місто тоді мені вдалося завдяки тодішнім керівникам районної держадміністрації, районної ради, а також закарпатського Заповідника, тобто завдяки Михайла Даскалюка, Миколи Беркала та Федора Гамора. Відтоді голови держадміністрації та районної ради перемінялися, але я мав нагоду їх стрінати 5 червня на відкритті екологічно-освітнього центру Карпатського Біосферного Заповідника в

ДЕНЬ РАХОВА

географічному центрі Європи, директор якого є і тепер академік Федір Гамор.

З цієї нагоди мене нагородили відзнакою Карпатського біосферного заповідника і медаллю «За заслуги у розвитку Карпатського Біосферного Заповідника», тому що ми разом – Марамороська філія Союзу українців Румунії, Екологічне товариство Мараморощини та Карпатський Біосферний Заповідник – робили дослідження та видали книгу «Бази даних

щодо створення Біосферного заповідника Марамороських Карпат» ще з 1998 року, за Європейською програмою що до кінця довелося проголосити і створити Природний Парк в Марамороських Горах з центром в місті Вішеу де Сус.

Перший день Рахова завершився після круглого столу «Прикордонна співпраця та сталий розвиток у Карпатах» з святковим прийомом «Рахів скликає друзів».

На другий день, 6 червня, після розгортання експозицій-виставок в амфітеатрі «Буркут» і конкурсу дитячих малюнків на асфальті «Моє рідне місто» (вул. Миру) відбулася святкова хода, марш-парад духових оркестрів – від площі О. Борканиюка до амфітеатру «Буркут», де відбулося Урочисте відкриття свята «День міста» і третій обласний відкритий фестиваль духової музики після чого продовжувався Міжнародний фестиваль національних культур у центрі Європа, гала-концерт за участю естрадних виконавців, а після 22 години... масові гуляння, святковий фесерверк.

(Продовження на 3 стор.)

Степан БУЧУТА,
депутат Румунського Парламенту,
голова СУР

Урочисте відкриття свята

Закарпатська Україна – це рідна земля наших банатських предків. А завдяки новим друзів з м. Львова, котрі минулого року на короткий час загощали до філії Союзу українців в м. Тімішоарі, п. Юрій Атаманюк, його дружина Доротія Атаманюк і п. Марта Згоба, п. Юрій Глеба, голова філії СУР Тіміського повіту отримав запрошення взяти участь на

«У КОЛІ ДРУЗІВ»

Згадаю, що під час перебування у Львові п. Юрій Атаманюк, кореспондент в Західній Україні і за кордоном, у всі дні був нашим провідником. Ми відвідали найважливіші будинки, церкви, музеї, ринок, різні установи (разом із нами

Перший день – заїзд учасників фестивалю, а вечором – нарада керівників колективів у ЦДТ «Веселка», в якому керівник – п. директор Ольга В. Когут.

Як делегат разом з п. Ліліаною Цімбота, секретарем в

сказав, що відчував про українські справи, культурні заходи. Гарні думки вплинули на всіх в цей момент, і ми зрозуміли, що господарі прагнули зробити чим більше для дітей, створити для них теплу обстановку. Працівники центру мають як головну мету виховувати в серцях діточок красу пісні і танцю. А в такому чудовому колективі – всі професіонали. Їх досвід говорить про це, адже п.

Біля статуї Станіслава Людкевича

Танцюристи с. Шука Тіміського повіту

прекрасному фестивалі, який відбувся з 7-го по 10-е травня 2010 р.

І так, колектив «Калина» с. Шука Тіміського повіту мав нагоду побути в Україні. Вимоги фестивалю були такі, щоб колектив виконав румунські пісні і танці, щоб відчути румунську культуру. Запрошення і перебування в Україні вселили в серця дітей колективу «Калина» велику радість, яка залишиться надовго в їх пам'яті.

був і делегат із Словенії). І програма перебування учасників V міжнародного фестивалю була дуже гарно продумана, а оргкомітет та організатори – на високому рівні. Всіх учасників приймали традиційно з хлібом і сіллю. Це в ЦДТ «Веселка» (Центрі дитячої творчості).

Як відбувся цей фестиваль? – все не можна описати, треба очима побачити.

Союзу українців Тімішоари, і Маріаною Брашов'яну, інструктором колективу «Калина», думаю висловити кілька вражень про наше перебування в Україні. Під час наради з щирим привітанням до всіх присутніх кругом довгого столу, накритого спеціальними закусками і різними начинками у залі «Веселка» п. Ольга В. Когут з повагою і щирістю зверталася, виражала свої почуття шани до гостей, з радістю, що коло друзів розширяється. Присутні обмінялися думками, кожен

директор ЦДТ зібрала кругом себе таких людей, як: п. Ольга В. Павлик – заступник і хореограф, п. Степан Будз – проф. д-р. математики, радник у міській раді і великий скрипач, п. Василь Мотрюк – цимбаліст в оркестрі, п. Марта Згоба – хореограф, діти, сини, дочки, вся їхня сім'я дарують щастя дітям і молодим, всіма вони творять чудеса.

(Продовження на 7 стор.)

Анна БЕРЕГІЙ

Сергій ЛУЧКАНИН: «Перлина сучасної української діалектології»

«Тексти як джерело дослідження українських говірок Румунії»

РЕЦЕНЗІЯ Сергія ЛУЧКАНИНА, канд. філол. наук, до виходу праці: **МИКОЛА ПАВЛЮК, ІВАН РОБЧУК. УКРАЇНСЬКІ ГОВОРИ РУМУНІЇ. Діалектні тексти.** – Едмонтон; Львів; Нью-Йорк; Торонто, 2003 -784 с.

(Початок в н-р 9-10 / 2009 р.)

Для україномовного читача корисним буде дізнатися, що за румунськими етичними джерелами українські села Мараморощини та Сучавщини вже засновуються в XIV-XV ст., зокрема, знамените село Верхня Рівна (Rona de Sus) – з 1335/1360 рр. У ньому, до речі, народився видатний сучасний подвижник українського культурного Відродження в Румунії Іван Семенюк, віце-президент Культурного товариства “Румунія-Україна”, перу якого належить чудова розвідка „Українська школа в повіті Марамуреш (Румунія) у другій половині ХХ ст.”, з якою вчений виступав на Міжнародній науковій конференції з нагоди 75-річчя народження вченого С. В. Семчинського, організованої кафедрою класичної філології Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Так, про школу в українських селах Мараморощини можна говорити, починаючи від 18-го – 19 століть, але українського навчання не існувало до кінця Другої світової війни 1939-1945 рр. Не існувало української школи ні в інших регіонах Румунії, де компактно проживають українці. Справжній початок української школи пов'язаний із заснуванням Українського ліцею 1945-го року в місті Сігеті-Мармації (Північна Румунія).

Відомо, що в жовтні 1944-го року Мараморощину визволив від хортистської

Угорщини (передану Гітлером і Муссоліні угорським фашистам 30 серпня 1940 р.) Четвертий український фронт Червоної Армії (до речі, начальником політуправління фронту був Л.І.Брежнєв). Іншими словами, Україна, в першу чергу для жителів Закарпаття, але й для мараморошців, стала живою реальністю, цією історичною подією відкрилися нові перспективи для розвитку українців регіону. Українські (радянські) бійці відкрили для себе ту історичну правду, що тут (на лівому боці Тиси) проживають українці. Наслідок - швидко з'являються братерські стосунки між селянами та воїнами. Так пояснюється й те унікальне явище, яке відбулося тоді в українських селах Мараморощини, а саме - велике число представників молодого покоління просять зачислити їх до лав Радянської (до 1946 р. - Червоної) Армії, разом з якою воюють аж до кінця війни, визволяючи від німецько-фашистських загарбників Угорщину, Австрію, Чехо-Словаччину. Цей тісний контакт з українцями-воїнами був поштовхом для усвідомлення приналежності українців Мараморощини до великої сім'ї української нації. Це, в свою чергу, призводить до пробудження національної свідомості та необхідності зберегти і розвивати свою національну ідентичність. Нові історичні перспективи для Мараморощини, а саме - її повернення в березні 1945 р. (у жовтні 1944 – березні 1945 р. Мараморощина, як і Північна Трансильванія, перебували під тимчасовим контролем радянської військової адміністрації) до складу Румунії (6 березня 1945 р. тут прийшов до влади уряд П. Гроза), що примушує шукати розв'язання справи українців на терені цієї країни. З ініціативи групи українських патріотів виникає ідея заснування в Сігеті Українського ліцею, який, очевидно, підтримувала радянська військова адміністрація. Заснування Українського ліцею в Сігеті (функціонував до 1965 р., відроджений 1997 р.) стало великою історичною подією

для українців Мараморощини і для усіх їхніх однопонаціональців з Румунії, бо він став основою основ українського національного відродження, яке тривало до 1965 р., коли з приходом до влади Ніколае Чаушеску в Румунії розпочалася політика “націонал-комунізму” з нівелюванням інонаціональних культур та їхніх мов. Це тривало аж до грудня 1989 р., коли після падіння його режиму в новій демократичній Румунії вивчення української мови набагато поліпшилося, як і румунської мови та літератури - в незалежній Україні.

Автори - Микола Павлюк (народився на Мараморощині) та Іван Робчук (виходець із Сучавщини) - показують, що до новостворених українських сіл в Румунії належать добруджанські села, які постали в кінці ХVIII ст. у зв'язку з ліквідацією Запорізької Січі (саме там розгортається дія славнозвісної опери Семена Гулака-Артемівського “Запорожець за Дунаєм”), та банатські села, жителі яких прибули переважно із Закарпаття наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст.

Вдало доповнюють ґрунтовну книгу “Словник діалектних текстів” (с. 633-718), “Селективна бібліографія” (с. 719-724), а також додатки - список населених пунктів та інформаторів, три карти (цінне джерело для лінгвогеографії).

Переконані, що авторів фундаментальної праці - професора Бухарестського і Торонтського університетів Миколу Павлюка та старшого наукового співробітника Інституту мовознавства імені Йорґу Йордана Румунської Академії, професора Плоештського університету Івана Робчука – слід обов'язково відзначити з боку наукової громадськості України. Адже видання і детальний аналіз текстів діалектної української мови в Румунії зберігає для історичної пам'яті особливості мовної еволюції українських говорів в умовах домінування іншої мови, вводить багатющий фактичний матеріал в обіг української діалектології, перлиною якої і стало видання “Українські говори Румунії”.

ДЕНЬ РАХОВА

(Закінчення. Поч. на 2 стор.)

У своїх урочистих словах міський голова Ярослав Думин сказав: «Приємно, що наше місто стало рідним та близьким не лише тим, хто народився і виріс у ньому, але і тим, хто тут живе, працює і навчається, прибув сюди із інших місць. Нехай древні і в той час вічно юне місто по обидва боки Тиси живе і процвітає...»

Від щирого серця вітаю всіх Вас з Днем міста!

Бажаю всім Вам доброго здоров'я, справжнього людського щастя, родинного затишку, любові і злагоди у ваших домівках, достатку і Божого благословління...

А я бажаю керівникам держадміністрації, районної ради особисто міському голові Ярославу Думину та директору Карпатського Заповідника Федору Гамору і всім моїм друзям рахівчанам, щоб здобули доброї слави у своїм ріднім місті Рахові, щоб їхнє життя розцвітало разом із містом так, як розцвітають навесні на берегах Тиси ліси, щоб розвивалися разом із містом, надаючи йому європейського вигляду, шлях, якого прагне весь європейський народ.

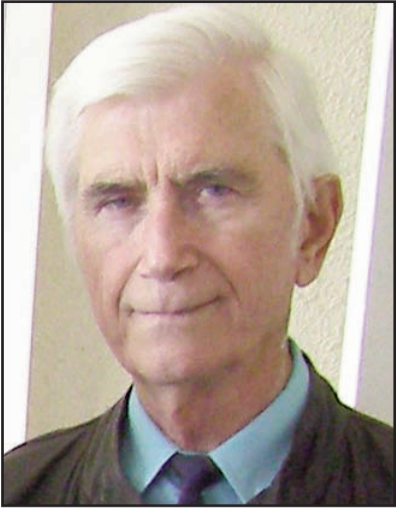
Хочу запевнити, що Рахів пишно розвивається, створює зручні і комфортні умови життя для своїх талановитих і працелюбних людей, це вам розкаже ваш

побратим, який упізнав це місто тому 14 років.

Нехай розцвітає Рахівський край разом із українським народом у єдиній і міцній державі України.

Ст. Бучута: «Вітаю всіх з Днем міста»

ІВАНУ РЕБОШАПЦІ – 75

ли до Києва з метою вдосконалення своєї праці, обміну досвідом, ознайомлення з Україною, її природою, багатством, культурою і наукою.

Можна б цілий роман написати про все побачене на території Києва та його навколишності.

Інша нагода, коли я поповнив свої враження про Івана Ребошанку, це були часи, коли він разом із Іваном Робчуком, під керівництвом їхнього професора Миколи Павлюка, відвідали банатські плаї з метою зібрати українську народну творчість.

Із тих часів мої стосунки з Іваном Ребошанкою стали ближчими, зустрічі частішими і обмін думками почав відігравати свою роль.

Наполеглива підготовка Іва-

на Ребошанку довела його до посади в Бухарестському університеті, де він продовжував свою підготовку в галузі педагогіки, літератури та досліджень, особливо на полі народної творчості.

Він стає першим в Румунії упорядником української народної пісні в збірнику «Народні співанки», потім побачила світ його друга збірка українських народних пісень Румунії з нотним записом під назвою «Відгомони віків», у якій вкладає свої знання і навички справжнього фольклориста. Паралельно із цим складає підручники з української мови для учнів, займається іншими галузями української літератури.

Наукові роботи, фольклорні дослідження, праця із студен-

тами довели Івана Ребошанку до отримання звання д-ра і університетського професора.

Сьогодні ми гордимся, що університетський професор д-р Іван Ребошанка працює і редактором у літературно-культурному журналі українських письменників Румунії «Наш голос», у якому друкує лише частину своєї творчості на полі літератури і фольклору.

Не можна в кількох рядках чи сторінках охопити всю творчість д-ра Івана Ребошанки, але можна йому побажати з нагоди 75-річчя від дня народження міцного здоров'я, щастя, радості, наснаги і подякувати за все, що здійснив для українського народу.

На многії і благії літа!

Щирий друг
Іван ЛІБЕР

Писати або говорити про Івана Ребошанку не дуже легко. Можливо, легше мало бути тоді, коли він був ще студентом і я його впізнав. Це сталося наприкінці 1958-го і початку 1959-го років, коли невеличка група українських учителів із Румунії разом із двома студентами в особі Івана Ребошанки та Івана Робчука, на запрошення України, полеті-

«БАРВІНОК», ЩО В СЕРЕТІ

Майже вчора, а саме тому 17 років, в Марицеї, що належить громаді Дарманешти Сучавського повіту, відбувся І-ий фестиваль «Співжиття». Ідея зорганізувати Фестиваль меншин пішла від нині покійного журналіста Мірчі Мотрича (який довгий час друкувався в часописі «Новий вік»).

тих школах українська мова вже не звучить і, здається, новий закон майже знищить викладання української мови), та говорили про фестиваль, який мав відбутися у Марицеї 1994-го року (у квітні).

Ідея дати йому назву «Співжиття» належить мені, скромно кажучи...

Так сталося, що перші 7 фестивалів відбулися в Марицеї. Брала

Кирлібаба, Негостина, Балківці (2001-2007 рр.).

А в 2008 році голова Сучавської філії СУР пан Іван Боднар сказав, щоб XV-ий фестиваль відбувся в Марицеї. Сказано - зроблено!

В 2009 році XVI-ий Фестиваль організували в Сереті (22-23.05), і тут треба подякувати СУР за підтримку фінансову, надану панамі Іваном Боднарем та

«Дівчино-пташко», «Прийшов листок від татка», «Сумно мені, сумно», «Через лаз, перелаз» та «Якби я мала крила орлині». Крім останньої пісні, решта пісень були зібрані в Марицеї та Дарманештах. Підготував солісток славнозвісний проф. диригент Дмитро Шведуняк, акомпанованих Дануцем Пітіком.

Микола КУРИЛЮК

Адріан Попою – мер міста Серету – дякує учасникам.

Співають Марія Хом'юк і Аліна Сав'юк.

Фото автора

Зустрівся я з ним в травні 1993 р. в місті Сучава. Там ми розговорилися про те, про се, навіть втрутилися в політику! Раптом він мені сказав: – Мой Коля, чому б ти не зорганізував Фестиваль меншин? Я пообіцяв обдумати пропозицію...

Бродив я з паном Віктором Козарюком по селах, де проживають українці і де викладалася українська мова (нині у багатьох

участь: українці, поляки, росіяни-липовани, німці, греки, ромми і румуни. А після 7-ого фестивалю в Марицеї покійний Степан Ткачук (і не тільки він) сказав: «Цю іграшку треба взяти із рук Колі, бо він тут розбагатів (між іншим, треба нагадати, що кошти на 7-ий фестиваль 2000 року й донині мені не вернули!). І так, «Співжиття» пішов по маршруту: Шербівці, Мілішівці, Палтіну, Калинешти-Купаренко,

Адріаном Попою, за їх втручання в організуванні Фестивалю.

Багато про цей Фестиваль я не можу сказати, тому що Марицейський «Барвінок» виступав другого дня, коли виступали і молоді артисти із Мілішівців, Калинешт-Купаренко та Вашківців.

Дещо про виступ «Барвінка»: солістки Аліна Сав'юк та Марія Хом'юк виконали такі пісні: «Був я сночі у тебе під віконцем»,

П.С. Та де телебачення? Ніхто не знімає, то як про нас будуть знати? Хто цим повинен займатися?

До того, всі фестивалі організували тільки українці, на їх кошти. Інші меншини, де були щодо цього (фінансування)?

Поляки могли б організувати «Співжиття» в Сучаві!

Добре було б, щоб і в Гура-Гуморулуй та в Кимпулунзі відбувалися деякі випуски Фестивалю. Така моя думка... (М.К.)

Надія КАРБУНАР

За вчительським столом – із третього класу

Портрет уродженця банатського села Мала Черешня учителя Івана Ковача за чернівецькою газетою «Погляд»

Вчителює педагог із 50-річним стажем Іван Ковач

У біографії багатьох співаків, акторів зазвичай можна прочитати: «Його шлях до сцени був довгим і тернистим, довелося докласти багато зусиль, працювати над собою». Натомість про педагогів такого не пишуть. І справді, здавалося б, що тут складного? П'ять років університету - і вчителью собі. Але так було не завжди. Про те, як йому вдалося втілити дитячу мрію про вчителювання, «Погляду» напередодні свого ювілею розповів Іван Ковач.

Уся педагогіка – на кінчику лінійки

Він народився у Західній Румунії - в українському селі Мала Черешня, що неподалік від Тімішоари. Українці тоді населяли мало не цілий район, каже Іван Михайлович - 1918-го сюди переїхали мешканці понад десяти великих гірських закарпатських сіл, серед них і його предки. На батьківщині не було землі, лише ліси й гори, тож горяни шукали кращої долі у Канаді, Бразилії і Румунії. Довелося важко працювати, викупати наділи у поміщика, до того ж - вчити незнайому мову, однак українцям вдалося закріпитися на новому місці і зберегти свою культуру.

У другий клас - в 13 років

У Румунії українці (лише деякі – н. р.) прожили до 1947 року. Після війни тут з'явилися радянські солдати, котрі й розповіли, що в Україні зараз є багато вільної землі і порожніх будинків. Вирішили повертатися на батьківщину, новим домом обрали Буковину.

– Нас везли ешелонами цілих два тижні, - розповідає Іван Ковач. - Люди перевозили на нове місце усе - корів, свиней, коней, овець, плуги, борони, збіжжя. – Моя родина оселилася у селі Нижні Станівці Кіцманського району. Після війни тут панував голод, тож ми здавалися місцевому населенню багатіями. Звісно, багато чого в нас украли.

Ще однією бідою став колгосп, у котрий усіх змушували вступати, забираючи худобу й реманент. За роботу не платили - працювати доводилося за трудовні.

Зате Іван Михайлович отримав змогу ходити до української школи, 13-річний хлопчик не знав навіть літер, тож пішов у другий клас. Зате тут не били. Мабуть,

саме тоді й зрозумів, що хоче бути педагогом - як тільки вчителька кудись виходила, одразу сідав за її стіл і починав «вести урок», сміючись, пригадує чоловік.

Освіта вартувала 150 рублів на рік

1951 року родина Ковачів знову схопилася з місця і в пошуках кращої долі вирушила у вільні херсонські степи. Тут також довелося вступити у радгосп, але ситуація була трохи кращою, ніж на Буковині, – платили зарплатню, можна було заробити пшениці.

Звісно, нащадкам горян-закарпатців непросто прижитися у степу. Важко звикали до спеки, суховіїв, пилюки, солоної води. Прісна вода була лише в одному колодці за селом, до котрого завше стояла величезна черга. Хати обігрівали соломною і засушеними кізяками, – звідки в степу дрова й вугілля? Однак навесні степ зачаровував, каже Іван Ковач. Довкола була цілина, запам'яталася висока ковила, на котру можна було лягти і слухати спів жайворонків.

У школу довелося ходити за 10 кілометрів. О четвертій ранку хлопці йшли на колгоспну конюшню, запрягали волів у великого воза і рушали в дорогу, якраз устигали на перший урок, котрий розпочинався о 8.30. Кермували возом старшокласники. Доки діти опановували науку, «транспорт» чекав їх під школою, жуучи солому.

Іван Михайлович розповідає, що до 1953 року школа була платною. Вартувала освіта 150 рублів на рік. У батьків не було таких грошей, тож доводилося заробляти

їх самотужки. З четвертої ранку і до одинадцятої ночі збирав бавовну, яку тоді ще сіяли у херсонських степах. Згодом працював водовозом, скиртоправом, трактористом, помічником комбайнера.

Від директора клубу до філолога

Попри всі труднощі, Івану Михайловичу таки вдалося закінчити семирічку і Мелітопольський культурно-освітній технікум. З 1955 року почав працювати завклубом села Нижні Торгаї. А за два роки збулася найзаповітніша мрія - його взяли на роботу до школи учителем музики. Щоправда, особливого педагогічного таланту робота не вимагала, основним завданням було розповісти дітям про композитора та дати їм послухати платівки з його творами. Хотілося ж стати справжнім учителем. Тому й вирішив здобувати вищу освіту - вступив у Херсонський педагогічний інститут на філологічний факультет, на якому другою спеціальністю була музика.

Було матеріально важко, батьки померли, а стипендії не вистачало навіть на елементарне. Іван Ковач вирішив переїхати до Чернівців, тут жили брат та сестра, тож можна було сподіватися хоч на якусь підтримку. Вдалося перевестися на третій курс філ-факу Чернівецького державного університету. 1964 року Іван Михайлович став дипломованим педагогом і з того часу не полишає шкільних стін.

(Далі буде)

За свою піввікову педагогічну кар'єру Іван Ковач отримав близько сотні грамот
Фото Ілли Перогана

ДО 170-РІЧЧЯ ВІД ПЕРШОГО ВИДАННЯ «КОБЗАРЯ» ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Уквітні 1840 року в друкарні Є. Фішера з'явилося перше видання збірки віршів Тараса Шевченка під назвою «Кобзарь». Видання вийшло в Петербурзі накладом у 1000 примірників і ціною по 1 карбованцю сріблом за примірник.

«Кобзар» мав привабливий зовнішній вигляд: хороший папір, зручний формат та чіткий шрифт. Книжка відкривалась офортом художника В.Штернберга: народний співак-кобзар з хлопчиком-проводирем. Нині в світі зберігається тільки декілька екземплярів «Кобзаря» 1840 року. Наступні збірки вийшли у 1844 та 1860 роках, тобто ще за життя Тараса Шевченка.

Безперечно, що для українського народу це була непересічна подія. За словами генерального директора Національного музею Тараса Шевченка Наталі Клименко ця збірка «...оголосила собою тріумфальну ходу українського слова. Слово, яке тоді сприймалось як екзотика, водночас стало всім зрозуміле. Саме вихід у друкарні Фішера цієї книги сповістив про прихід нового

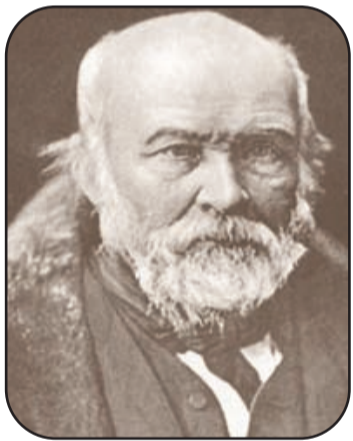
українського слова, нового звучання». За 170 років «Кобзар» перевидавався неодноразово у різних форматах. Вірші Тараса Шевченка перекладені більш як на 140 мов світу, навіть на роммську, удмуртську, якутську, тамільську. Для українців «Кобзар» став квінтесенцією духовної сутності української нації, тому до спадщини Тараса Шевченка повертаємося знову і знову.

Союз українців Румунії (СУР) щороку відзначає Дні Тараса Шевченка, влаштовуючи різноманітні заходи, присвячені Великому Кобзареві. До прикладу, минулого року, 1 липня, в місті Сату Маре відбулося відкриття погруддя Тараса Шевченка, де була присутня й делегація Ужгородського національного університету. Цього року СУР теж порадував національно свідому українську громаду. У бухарестському видавництві «RCR Editorial» вийшов у світ черговий формат «Кобзаря», присвячений 170-річчю від першого видання збірки Великого Поета.

Відзначимо, що 524 сторінкове видання «Кобзаря» побачило світ завдяки копійкій, невтомній праці редактора Миколи Корсюка та техноредактора Ірини Мойсей. На третій сторінці зображено автопортрет молодого Тараса Шевченка та чотирирядкове «І мене в сім'ї великій...» за його ж підписом. Збірка скрупульозно звірена за київським виданням 2003 року «Зібрання творів у шести томах».

У вступній статті під назвою «Виквіт нації» висвітлюються цікаві обставини, за яких відбулося видання «Кобзаря» у квітні 1840 року. Микола Корсюк підкреслює важливе значення появи в українській літературі зразків досконалого володіння поетичною формою, осмисленої композиційно-тематичної структури, жанрової концепції Тараса Шевченка. Згадає дослідник й про високу оцінку поетичного слова Кобзаря Миколою Костомаровим, Григорієм Квіткою-Основ'яненком, Олександром Афанасьєвим-Чужбинським, Іваном Франком, Симоном Петлюрою. Без долі сумніву, можна погодитись із такою загальною оцінкою творчої спадщини Великого Поета: «Ввібравши в себе бурхливу, позначену мечем і ралом, історію українського народу, його незавидну стражденну долю і волелюбні прагнення, його біль і сльози, помножені на безмірну поетову любов і його мученицьке життя, «Кобзар» як виквіт національної свідомості й поетичного обдарування був, є і залишиться настільною книгою для українців усього світу, виразом їхнього національного ества й приналежності до великого народу, велика історична місія якого ще не закінчилася навіть у своїх основних параметрах».

Михайло ЗАН,
доцент УжНУ

Славні ювілеї 2010 року

МИКОЛА ПИРОГОВ

1810-1881

хірургії. Також запропонував гіпсову пов'язку і збагатив методику хірургічних втручань.

Новаторські наукові праці Пирогова заклали фундамент топографічної анатомії та оперативної хірургії.

Першим серед вітчизняних учених, М. Пирогов виступив з ідеєю пластичних операцій, висунув ідею кісткової пластики, розробив методи кістково-пластичних операцій.

Талановитий педагог, у 26 років учений очолив кафедру хірургії Дерптського (Тартуського) університету, згодом – кафедру госпітальної хірургії Петербурзької медико-хірургічної Академії. Водночас був директором Інституту практичної анатомії, створеного при Академії за його ініціативою.

Діяльність М. Пирогова під час Кримської війни (1854-1855) славнозвісна. Учений сам брав участь в організації медичного забезпечення бойових дій і в лікуванні поранених, здійснив важливу реформу військово-медичної служби.

М. Пирогов – ініціатор руху медсестер. За його пропозицією, була створена Хрестовоздвиженська община сестер милосердя. Великий хірург сам навчав

жінок, як доглядати за пораненими.

Як видатний діяч народної освіти М. Пирогов з 1865 р. працював попечителем Одеського і Київського навчальних округів. Він сприяв організації недільних шкіл, був одним з ініціаторів створення Університету в Одесі та медичного факультету Київського університету.

Член-кореспондент Петербурзької Академії Наук (1847), М. Пирогов став почесним членом і почесним доктором багатьох університетів, наукових і медичних товариств світу.

Останні роки життя ученого пройшли в його маєтку в селі Вишня (тепер у межах Вінниці), де він продовжував лікувати і де написав свій «Щоденник старого лікаря». Збудував лікарню, аптеку, був обраний мировим судею Полтавського земства.

Над склепом, де було поховано його забальзамоване тіло, була надбудована церква. Нині на території маєтку відкрито музей геніального хірурга.

Ольга АНДРИЧ

Іван КОВАЧ

НА КУПАЛА

На Купала на Івана сонце сходить,
без пісень, та і з піснями, трави
бродять,
бо й без вихвату вони мені
народять
незорість-втаємниченість народу.

Як займеться сонце заходом,
не сходом,
я укрию маком-зіллям твою вроду,
бо без тебе ані тіла, ані роду -
лиш недобор. Та ще й заморочі
броду.

Хоч і буде серед ока буревійний,
хоч і звабить липень спрагу
вименами,
я пектиму на собі лиш круглолиций
(не у небі одгримілих чарів
мрійних,
а ув шовку молодиними винами!)
хліб, що знає снажну-спрагнену
пшеницю.

(Закінчення. Поч. на 2 стор.)

Субота – 8-го травня – свято дня міста Львів. Відбулася святкова хода центром (парад костюмів-строїв), здавалось, що все місто запалилось різними барвами.

Після обіду відбулося урочисте прийняття в Палаці культури, з нашої делегації була п. Ліліана Цімбота, багато запрошених, друзів міста Львів, добірні люди, які вклали внески для розвитку міста, потім – мистецький вернісаж.

Неділя – 9-го травня. Після Літургії, через дощову погоду, на жаль, не можна було включитися до складу програми.

Понеділок, 10-го травня, – урочистий концерт у Львівській державній філармонії ім. С. Людкевича, відкриття V Міжнародного дитячого фестивалю. Організатор фестивалю ЦДТ «Веселка», п. Ольга В. Когут теплими словами, радісно вітала всі колективи, делегатів, підкресливши роль і значення фестивалю. Відкрили фестиваль художній колектив Центру «Веселка», інструментальний оркестр, танці, пісні: хореографія на високому рівні. Виступали всі учасники. Колектив з Румунії, з с. Шука, виконав народний марамороський танець, румунські пісні, здобувши сильні оплески. Престижний колектив з

«У КОЛІ ДРУЗІВ»

Польщі – м. Краків, «Stopnice» оркестр інструментальних, маючи досконалий репертуар, гарні костюми, керівника досвідчену людину, доказав свій професіоналізм.

Були і малі stopnieczenie, діти з гарними танцями. Згадаю і чудовий виступ великого колективу м. Львів «Писанка», потім «Золоте левеня» з гарним танцем «Рута» – хореограф п. Марта, народний ансамбль «Дана» з міста Іллічівськ: багато колективів виступало з великим

успіхом, зокрема, танцювальні колективи з різних регіонів України. Весь зал і сцена Філармонії перетворились на дитячий сад, один квітник, садівники його досягли великого успіху.

Після концерту всім учасникам були вручені почесні грамоти, дипломи, організатори висловили душевну подяку всім колективам, спонсорам, всім включеним в згаданій справі. Так само після концерту відбулася прощальна вечерея з

керівниками колективів і в будинку «Веселки» майстер-класи; цей момент певно залишився в пам'яті дітей, дорослих, всі мали можливість познайомитися, знайти друзів, вивчати танці, панувала радість, веселість, у такому гармонійному середовищі всі діти, батьки, друзі відчувались приємно, – це був щасливий вечір.

Колектив ЦДТ – це такий, який розкрилоє свою творчість, завдяки майстерності і розширеної діяльності в такі тяжкі часи, невтомною працею. До колективу включились видатні, талановиті працівники, які віддають всі свої душевні сили і яких характеризує велика щирість і... скромність.

Бажаю колективу, який творить чудеса, всім міцного здоров'я, щастя, творчої наснаги, хай Бог Вам допоможе, щоб здійснилися всі ваші мрії. Наша зустріч буде на благо нашої справі українській з нашого повіту. Треба висловити сподівання, що наша зустріч продовжиться далі в Румунії, можливо, в нашому повіті. Щиру подяку – шановним друзям за їх ініціативу вислати запрошення, за тепле прийняття. Одним словом, за все. Для транспорту потрібна була фінансова підтримка, за яку щира подяка п. депутату, голові СУР Степану Бучуті.

На фестивалі: парада хода Львовом.

МОСТИ ТІМІШОАРИ

Символ моста чи кладки, що з'єднає два береги дуже поширений в усіх культурах. Один з найпоширеніших символів – це перехід з землі до неба, з нормального реального стану до надприродного, та ще й... «перехід до безмертя» (Р. Івенон).

В давній грецькій міфології міст представлений райдугою (веселкою), яку перекинув Зевс для єднання двох світів. По райдузі-мості переходить Ірис, коли приносить добрі вісті для людей від Зевса.

Переважна більшість мостів на Сході побудована у формі Арки. А в Ірані існує легенда мосту у формі списа. По широкій частині проходять праведні, а по самому лезу шаблі проходять грішники. А металевий вузький міст символізує шлях, по якому проходять один за другим в небесне царство герої.

Міст ще може символізувати вузьку дорогу, яка зобов'язує людину зупинитися перед ним (мостом) і вибирати, чи ні, перехід, а вибір може людину засудити чи врятувати.

Кожна місцевість (велика чи мала, тобто місто чи село), що розташована на обидвох берегах ріки має свої кладки чи мости. Тімішоара може похвалитися своїми 14-ма мостами. А почали вони будуватись ще з 14 ст. на річці Тіміш, а потім на каналі Бега. На початку канал Бега мав кілька рукавів, які

поступово були висушені і через канал почали будувати мости з дерева й цегли. В 1728 р. був створений перший канал (Бега) в Румунії, а з 1869 р. почалась торгівля по судноплавному каналу Бега і маршрути пасажирські.

Так що Тімішоара – перше місто в Румунії, що користувалось цим способом комуніального транспорту.

На початку 20 ст. через канал Бега почали будувати нові мости. За короткий час Тімішоара мала 7 нових мостів: міст біля базару Бадя Кирцан, міст біля площі Марія, міст біля Алеї Парку (міст Децебал), міст

Міст Децебала

Єпископії (на бульварі М. Вітязу), міст Гуніаде (тепер Траян), Королівський міст і металевий міст, що біля церкви Бетел. Зі всіх цих мостів 4 ще й тепер діючі.

Найвідоміший з усіх мостів Тімішоари – це міст Ейфорел, який ввійшов в історію будівництва металевих мостів з басейну Карпат.

Сьогодні через канал Бега існують 11 мостів і 3 пішохідні; 9 з бетону шириною близько 30 м, а довжиною 46-60 м.

Міст на бульварі М. Вітязу, що побудований в 1909 р., прикрашений 4 вежами, а на кожній з них знаходиться камінний базорельєф. На одному зображена жінка, в руках якої герб міста Тімішоари, а на інших: мельник, кожум'яка і грузчик з човном. Колись через міст Децебал переїжджали і трамваї, і поїзд, бо зв'язували квартал Фабрік з вокзалом. Цей міст був ремонтований в 1984 р., а змодернізований недавно.

Велику роль в будівництві тімішоарських мостів відіграв головний інженер міста Еміл Зілард, який задумав і запланував всю гідротехнічну систему міста і його помічник Стан Відрігін.

Мости Тімішоари не мають лише економічне значення, вони ще й чудові зразки мистецтва. Мерія приділяє мостам відповідну увагу і час від часу на них проводиться ремонт, так що наші мости в доброму стані весь час.

Канал Бега довжиною 120 км став судноплавним ще на початку 20 ст. По каналу до 1945 р. вивозилось збіжжя в Західну Європу. Тепер канал чистять і приготують його для судноплавства. А поки що по каналу тренуються спортсмени і відбуваються спортивні змагання; сподіваємось, що до кінця року почнуться екскурсії на кораблику.

Василь АРДЕЛЯН

ДО УВАГИ ВИПУСКНИКІВ –

Повідомляємо, що на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 26.07.2006 р. №1034 «Про затвердження Державної програми співпраці із закордонними українцями на період до 2010 року» та статті 5 Протоколу про співробітництво між Міністерством освіти і науки України та Міністерством виховання, досліджень та молоді Румунії на 2008-2009, 2009-2010 та 2010-2011 роки, Міністерство освіти і науки України виділило у 2010 році 20 державних стипендій для прийому громадян Румунії українського походження на I курс вищих навчальних закладів України.

Квота прийому у 2010 році громадян Румунії українського походження до ВНЗ в межах обсягів державного замовлення за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра (таблиця н-р 1).

Крім того, Міністерство освіти і науки України готове розглянути, відповідно до потреб румунської сторони, пропозиції щодо кількості стипендій та переліку спеціальностей для навчання громадян Румунії

№	Спеціальність	Кількість місць
1. Чернівецький національний університет		
6.020303	Філологія (Українська мова і література)	2
6.010102	Початкова освіта (Початкове навчання)	2
6.010106	Соціальна педагогіка	2
6.030102	Психологія	1
6.030504	Економіка підприємства	1
2. Закарпатський державний університет		
6.050101	Комп'ютерні науки (Інформаційні управляючі системи та технології)	1
6.030509	Облік і аудит	1
6.030201	Міжнародні відносини	1
3. Ужгородський національний університет		
6.020303	Філологія (Українська мова і література)	2
6.030301	Журналістика	1
6.050102	Комп'ютерна інженерія (Комп'ютерні системи та мережі)	1
6.050502	Інженерна механіка (Технологія машинобудування)	1
6.060101	Будівництво (Міське будівництво та господарство)	1
6.020303	Філологія (Мова та література (англійська))	1
4. Львівський національний університет		
6.030601	Менеджмент (Менеджмент організацій)	1
6.020302	Історія	1
		Всього 20

українського походження у вищих навчальних закладах України, підпорядкованих Міністерству освіти і науки, за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістра. Відповідні пропозиції необхідно надіслати до 1 травня 2010 року. Пропозиції щодо навчання в аспірантурі необхідно надіслати до 1 квітня 2010 року.

Представники української громади, кандидати на навчання у вищих навчальних закладах України за рахунок державних стипендій повинні мати повну загальну середню освіту, відмінні та добрі оцінки з усіх навчальних дисциплін, володіти українською мовою на рівні, достатньому для здобуття освіти.

Більш детальну інформацію щодо організації відбору абітурієнтів на навчання до України можна знайти на сайті Посольства України в Румунії в рубриці «Співробітництво у галузі освіти».

Контактна особа в Посольстві І-й секретар – Заболотнюк Василь Андрійович, роб. тел. 230 36 30 (з 9.00 до 18.00).

Чернівецький національний університет

Загальна інформація

Чернівецький національний університет - один із провідних вузів України - засновано 4 жовтня 1875 року.

Рішенням Державної акредитаційної комісії від 7 квітня 2008 року університет визнано акредитованим за статусом вищого закладу освіти IV рівня акредитації.

На засіданні Ради Європейської асоціації університетів 15 січня 2009 р. у Брюсселі прийнято рішення про прийняття Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича до асоціації на правах індивідуального повного членства.

Контактна інформація:

58012, Україна, м. Чернівці, вул. Коцюбинського 2
тел. +38 (0372) 52 62 35, факс +38 (0372) 55 29 14

E-mail: office@chnu.edu.ua

Філологічний факультет

58012, Україна, м. Чернівці, вул. Коцюбинського, 2
телефон Деканату: +38 (0372) 58 48 46

E-mail: clg-phil@chnu.edu.ua

Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи
58000, м. Чернівці, вул. Стасюка, 2

тел. + 38 (0372) 23 52 80

E-mail: clg-edu@chnu.edu.ua

Економічний факультет

58000, м. Чернівці, вул. Кафедральна, 2
тел. +38 (0372) 52 59 97, +38 (0372) 52 43 05

E-mail: clg-econ@chnu.edu.ua

АНОНС

У відповідності до статті 5 (пункт 1) та 17 (пункт 3) Протоколу про співробітництво у галузі освіти між Міністерством освіти і науки України та Міністерством виховання, досліджень та молоді Румунії на 2008-2009, 2009-2010, 2010-2011 навчальні роки, Міністерство освіти і науки України підтримало пропозицію Румунської сторони провести відбір кандидатів з числа етнічних українців з Румунії для навчання в Україні 12 липня 2010 року в м. Сігету Мармаціей та 14 липня 2010 р. в м. Сірет.

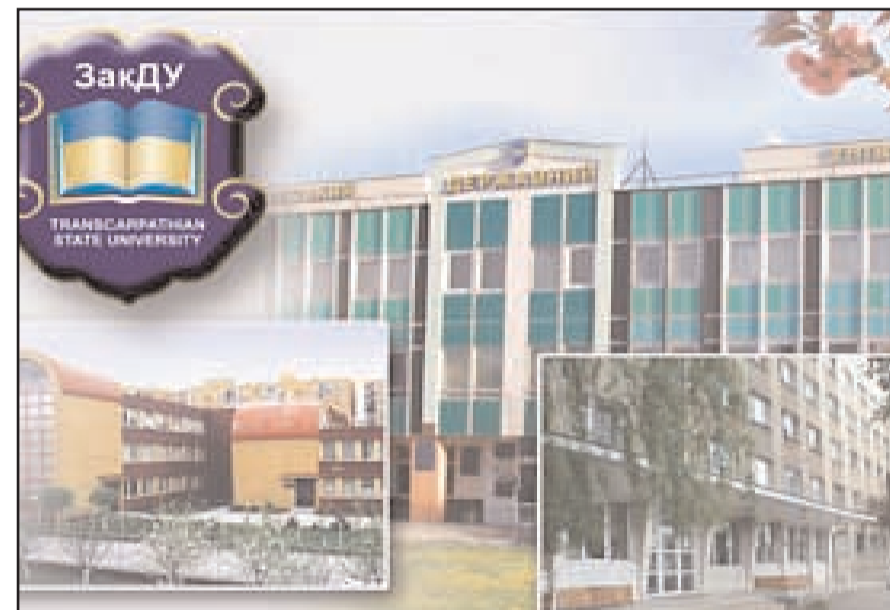
2010 ТА ЇХ БАТЬКІВ

Закарпатський державний університет

Загальна інформація
Закарпатський державний університет – вищий навчальний заклад

розпочав свою діяльність у 1995 році.

Закарпатський державний університет поєднує у собі класичні та сучасні традиції навчання та виховання молоді, педагогічні набутки різних поколінь, що творили і творять його історію. За короткий час університет зумів здобути визнання й повагу колег-освітян, студентів і населення краю та став відомим далеко за межами області.

IV рівня акредитації, державної форми власності, створений на базі Ужгородського державного інституту інформатики, економіки і права, який

Приймальна комісія:
88015, Україна, Закарпатська обл., м. Ужгород, вул. Заньковецької, 89 а
тел.: (0312) 65-14-34
<http://www.zakdu.edu.ua>

Факультет інформатики
м. Ужгород, вул. Заньковецької, 89 а
тел. деканату: (0312) 65-52-50
сайт кафедри інформаційних управляючих систем та технологій:
<http://www.zakdu.edu.ua/index.php?lg=ua&mmenu=struct&smenu=inf&page=12>

Факультет економіки
м. Ужгород, вул. Українська, 19
тел. деканату: (0312) 61-58-68
тел. кафедри обліку і аудиту: (0312) 61-33-45; (0312) 61-58-68

Факультет міжнародних відносин
м. Ужгород, вул. Заньковецької, 89
тел. деканату: (0312) 66-47-04
тел. кафедри міжнародного права та міжнародних відносин: (0312) 65-08-00.

Львівський національний університет

Львівський національний університет імені Івана Франка — один із найстаріших у Східній Європі. Його засновано в 1661 р.

Протягом 2000-2001 н. р. Університет відвідали понад 800 іноземців. Зараз в Університеті навчається 66 іноземних студентів та стажистів.

За десятиріччя незалежності України Львівський національний університет імені Івана Франка став одним із найпрестижніших закладів нашої держави, здобув високий міжнародний авторитет.

Контактна Інформація

79000, Україна, Львів, вул. Університетська 1

E-mail: webmaster@franko.lviv.ua

Історичний факультет

79000, Україна, Львів, вул. Університетська 1

Тел.: 032 239-45-32

e-mail : m_lozynskyj@franko.lviv.ua

Економічний факультет

79000, Україна, Львів, вул. Університетська 1

Тел.: 032 239-41-94

e-mail : kyrylych@franko.lviv.ua

Ужгородський національний університет

Ужгородський національний університет, заснований в 1945 році, є одним із класичних університетів України, акредитованих за IV (вищим) рівнем акредитації

Гордість університету – могутній кадровий потенціал: 152 докторів наук, професорів, 500 кандидатів наук та доцентів, 11 лауреатів Державної премії України в галузі науки і техніки, 30 заслужених діячів науки,

Контакти

Філологічний факультет

Бідзіля Юрій Михайлович

88000, Україна, м. Ужгород, вул.

Університетська, 14, кімната 437

Інженерно-технічний факультет

Турянця Іван Іванович

88000, Україна, м. Ужгород, вул.

Університетська, 14, кімната 309

ПОСОЛЬСТВО УКРАЇНИ В РУМУНІЇ

● **Оксана БРИЗГУН-СОКОЛИК**,
– почесний голова Світової Федерації
Українських Жіночих Організацій

Багато різних подій у світі не розумію. Але вони мене або менше, або й зовсім не турбують і не болять. А події в Україні так би хотіла зрозуміти, і не вмію.

Наприклад: не розумію, як у державі ігнорують державну мову і дозволяють собі не вживати її в офіційних ситуаціях. Чи можна собі уявити, щоб у Франції в парламенті хтось говорив німецькою мовою чи в Польщі московською?

Не розумію, як взагалі в державі можна дискутувати про другу державну мову. Чи в Москві хтось би відважився порушити таке питання? А чей же в теперішній «великій» Росії не живуть самі москалі?

Не розумію, як люди, вибрані на високі позиції, вживають при офіційних подіях мову сусіда... І треба мати глибоко закорінений комплекс меншевартості, щоб до посадової особи, яка настільки нездібна, що за майже 20 років незалежності не вивчила державну мову, ...в розмові переходити на чужоземну мову.

Не розумію. Чи Україна прогресує, а чи?..

У мене в руках словник. Українсько-російський словник Дубровського. Виданий видавництвом «Час» у Києві 1914 року (друге видання). Так, тисяча дев'яносто чотирнадцятого року. На поживклому папері читаю

Оксана БРИЗГУН-СОКОЛИК

Не розумію

слова автора у вступі: «...Випускаючи вдруге українсько-російський словник, автор хотівби до певної міри задовольнити пильну потребу такого видання...».

У 1914 році була «пильна потреба» на словник. Було зрозуміло, хоч незалежної держави ще не було, що є дві різні мови, якими можна володіти. Що не «всьо равно», якою говориш, що не «какая різниця», а велика різниця є поміж ними. Незадовго буде сто років цьому виданню. А за тих сто років так «прополоскали мозги» добродушному населенню України, що сьогодні «всьо равно», причім, це неправда. Бо якби «всьо равно», то українською мовою так само володілося б, як московською. Отже, виходить, не «всьо равно», а, з одного боку, нахабне ігнорування Конституції, а з другого – «блаженне» почуття вищости при вживанні московської мови.

У 1919 році накладом Української Військової Місії в Берліні вийшла невеличка книжечка «Як стати по-українському грамотним» (друге доповнене і розширене видання). Автор Василь Верниволя. У вступі автор пише: «...Ця книжечка призначена для людей уже грамотних, але таких, що вчилися у російській школі й тільки по-московському знають читати та писати. ... Тепер, як знаєте, часи перемирилися. Наш народ здобув собі волю, поволеньки стає хазяїном на своїй землі. То й наша мова, з якої колись москалі глумилися і свої перекінчики підсмішувались, як із простої, мужицької, – наша мова дійшла до своїх прав. Нею тепер балакають, нею учать по школах, від найнижчих до університетів...».

Це у 1919 році, 90 років тому. А сьогодні читаю у пресі (цитую): «...13-14 березня у Криму проросійські активісти викинули українські підручники з історії України, української літератури до підніжжя пам'ятника імператриці Катерині II...». А у Великодньому листі від Всеукраїнського Товариства «Просвіта» – Запорізьке Обласне

Об'єднання, між іншим, читаємо: «...За час перебування на посаді міністр освіти Табачник встиг наробити немало шкоди. Наслідком його дій стало в тому числі й те, що у державних вузах Запоріжжя стали звільняти викладачів української мови...».

Чи це можна зрозуміти? Чи це логічно? Чи в Канаді хтось міг би придумати, щоб викидати підручники англійської мови та історії Канади? Чи яка-небудь держава у світі додумалась би звільняти викладачів своєї державної мови?

В діаспорі не набагато краще. Ми, давні мешканці різних країн, переходимо «без надуми» на мову держави, в якій живемо. Наші часописи та журнали чимраз більше вживають цю мову, щоб задовольнити та не втратити «неукраїномовних» українців. Наші українські установи висилають обіжники двомовно, а, на жаль, деколи й без українського слова. Поміж поселенцями четвертої хвилі чути зачасто московську мову. Яка ж майбутність української мови тут і там? Чи, запланована Москвою і несвідомо підтримана нашим недбальством у діаспорі та Україні, українська мова мала б стати мертвою латиною?

Як Україна відроджувалася для відзначення історичного 22 січня 1918 і 1919 років, у 1990 році створився неймовірний живий ланцюг єдності і однодумності українців зі заходу на схід України. Вірю, що такий символічний ланцюг однодумності створиться і тепер, і добродушна «моя хата скраю» Україна встане не в обороні рідної мови, а в наступі на чужинецьке насилля та безправ'я, і нарешті Шевченкові слова «в своїй хаті своя правда, і сила, і воля» стануть дійсністю. А діаспора з гордістю буде говорити: Мої діти здібні! Вони двомовні, а навіть багатомовні! Дай Боже!

Кожна дитина любить свого батька. Копіює його в усьому, гордиться ним

перед своїми друзями. Правда, якщо батько справді та особа, на кого дитина може поклатися, може з ним порадитися, попросити допомоги.

Бувають випадки, коли дитині ближчий не рідний, біологічний батько, а той, який його ростить, дбає про нього, не ранив його дитячої чутливої душі, дає відчуття певності. То для тієї дитини – це справжній батько.

Тому вважалося, що несправедливо, щоб святкувати лише день матері, адже бувають і випадки, правда рідші, коли батько сам ростить, доглядає своїх дітей.

СВЯТО БАТЬКА

Цим батькам і був присвячений «День батька».

А сталося це вже 100 років тому в Америці, де після смерті матері батько доглядав і виростив своїх п'ятеро дітей.

Щоб віддячитись своєму татові, Уільяму Смарту, за нелегку батьківську працю, Сонора Додд вирішила звернутися до місцевої влади з петицією про запровадження свята на честь усіх батьків.

На її прохання, 19 червня 1910 р. мер Спокейна заснував таке свято.

Цього року на честь 100-річчя «Дня батька» будуть святкувати цілий тиждень.

Першим президентом, що

офіційно відзначив «День батька», був Ліндон Джонсон в 1966 р., а постійний статус йому надав Річард Ніксон в 1972 р.

День батька відзначається вже майже в 50 країнах світу.

І в Румунії почали відзначати цей день. Цього року «День мужчини» в нас відзначали 5 червня. Але це свято в нас більш пов'язане з маркою якогось там пива і з тим, щоб батько мав ще «один» вільний день. Хоч не можна б сказати, що не буває і в нас гарних, справжніх батьків. Найприємніше буває, коли зустрінеш молодого батька зі своїм синочком чи донечкою на

прогульці, коли бачиш в його очах дуже багато любові, терпіння до маленького «чоловічка», що коло нього.

Отаким батькам і слід присвятити «ДЕНЬ БАТЬКА».

І.П.-К.

Буде ліцей в Полянах. Що станеться з Сігетським?

В газеті «*Curierul ucraïnean*» за квітень 2010 появилось повідомлення Генерального Консула України в Румунії пана Юрія Вербицького про заснування Українського ліцею в селі Поляни, це для учнів з Полян і сусідніх до нього сіл: Рускови і Кривого. Ця справа залагодилась з нагоди відвідування Його Ексселенції Юрія Вербицького Мараморощини, при зустрічі з Префектом Мараморощини паном Санду Поколом. Була присутня при договорі інспектор по спеціальності пані Ельвіра Кодря.

Читаючи повідомлення, я пригадала, що упродовж останніх двох десятиліть провадилась дискусія навколо питання заснування українського ліцею в селі Верхній Рівні, а іншим разом в селі Русково. Були позиції за і проти.

Прихильники ідеї заснування Українського ліцею в одному з наших великих сіл доводили те, що село – це простір, де українська мова утвердилась у всіх сферах її використання, що в такий спосіб дається змога майже всім учням з сіл і селищ закінчити ліцей. Адже дуже мала частина сільських та селищних дітей можуть податися до міста, бо навчання далеко від дому коштує дорого. Хоча ще біблійний Сирах писав: «набувайте освіти й великим коштом, в ній собі придбаєте

золота чимало». Але одне думали й думають мудреці, а інша наша дійсність. Діти, навчаючись в рідному, чи сусідньому селі, можуть й учитись, й помагати батькам при господарстві і т.д.

Не можна заперечити все, що доводять прихильники такої ідеї.

Треба признати, що існує і ряд основних негативів цієї справи, які треба взяти під увагу тими, що вирішуватимуть це питання.

Основною причиною, поки що, не засновувати ліцей в Полянах є та, що в Сігетському ліцеї навчаються діти з Полян, Кривого й Рускови, а брак дітей з цих сіл може привести до його розснування, бо за новими законами Міністерства Виховання класи повинні налічувати велике число учнів. Не слід забувати, що ліцей в Сиготі заснувався в 1949 р. і має вже добрі традиції. Правда, що між роками 1961-1990 р. він проіснував лише як секція при ліцеї «Драгош Воде» і при Педагогічному ліцеї, але все ж затримав свої традиції, які започаткували викладачі попередники.

Не забуваймо, що, навчаючись в місті, хоча невеликому, але з видними культурними традиціями, молодь, прибувши з сіл, формується позитивно, коли є бажання і добрі викладачі.

Таке місто і школа, бібліотека, ла-

бораторії фізики, хімії і природознавства, які завжди існували при нашому ліцеї, авторитетні викладачі можуть позитивно вплинути на розвиток молоді. Не забуваймо, що Український ліцей в Сиготі є і нашим культурним добром.

Краще б зробити більш оптимальні умови для учнів, що навчаються в Українському ліцеї, що навчаються в Українському ліцеї в Сиготі. Це залежить від відповідальних чинників, які могли б подумати про необхідний гуртожиток. Можна б дістати поміч з боку української громади, щоб хоч ті 2% свого податку спрямувати на українську школу.

Думаю, що в Полянах спочатку потрібно б заснувати Український садик і Українську 8-річну школу. З розмови Л. Дорош з студенткою Клузького Університету «Бабеш-Бояй» Ярославою Клепуш дізнаємося, що тепер в Полянах лише в одному з присілків вивчаються всі предмети українською мовою, а ще донедавна були 3 школи. (Ця розмова велась в «Українському віснику» за квітень 2010 р.).

Висловила я про заснування Українського ліцею в Полянах лише свою думку, а краще було б, щоб про таку серйозну справу висловились більше викладачів і причетних до неї людей!

Юлія ГРІНЬ-АРДЕЛЯН

КОЛИСКОВА

Слова Івана КОВАЧА

Музика Василя БАРШАЯ

Andante

Go-ri na-pi-li-sya ne-bay-ro-si, She-po-tom, no-che, skle-pin-nia zne-
 si, Vkr-riy ti i o-chi, ti-niy tra-vu, — glu-ho spus-

si, Vkr-riy ti i o-chi, ti-niy tra-vu, — glu-ho spus-

ti-sya — v-den-nu kra-su. — ra, spi, bo po-ra.
 ti-sya v-den-nu kra-su. — ra, spi, bo po-ra.

Гори напилися неба й роси,
 Шепотом, ноче, склепіння знеси,
 Вкрий ти і очі, тини й траву,
 Глухо спустися в денну красу.

Вийди ти з лісу на місяць ясний,
 Сядь, поколишся і стріхами ний,
 Листям обвійся й кров'ю небес,
 Стогін пташиний скинь ти увесь.

Клени скрепочуть болінням вогню,
 Зморшки тополі тнуть стелю нічну,
 Вітер надувся густо, мов клич,
 Блиски розбилися хмарами пріч.

Хиляться вікна скрізь сонні в очах,
 Дзенькіт розлився водою в ярах,
 Котик муркоче, стелиться тьма,
 Спи, мій маленький, спи, бо пора...

ПЕРША КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ ГЕТЬМАНА ПИЛИПА ОРЛИКА

1710 рік: Герб гетьмана Пилипа Орлика
та Українські прапори часів Орлика

300-річчя КОНСТИТУЦІЇ ПИЛИПА ОРЛИКА

• 5 квітня ц.р. виповнюється 300 років з дня прийняття Конституції України гетьмана Пилипа Орлика.

Конституція Пилипа Орлика побачила світ на 77 років раніше американської і на 81 рік раніше польської Конституції.

Подасмо текст Конституції:

(Продовження. Поч. в н-р 7-8/2010.)

Після них у звичному порядку ті ж права народних радників нехай мають городові полковники; крім того, з кожного полку необхідно вибрати зі згоди гетьмана до Генеральної ради як генеральних радників по одному визначеному вислуженцю із людей розважливих і заслужених.

З тими генеральними старшинами, полковниками і генеральними радниками повинен теперішній ясновельможний гетьман, а також його наступники радитися про безпеку Вітчизни, про спільне благо і про всі громадські справи і немає права нічого вирішувати, розпочинати і здійснювати своєю волею без попереднього розгляду і схвалення ними.

Тому-то тепер, на виборах гетьмана, призначаються одностайною ухвалою три сесії Генеральної ради, які повинні кожного року проводитися у гетьманській резиденції: перша - на Різдво Христове, друга - на Великдень і третя - на празник Покрови Пресвятої Богородиці. На ті сесії повинні прийти не лише полковники зі своєю старшиною і сотниками, не лише генеральні радники з усіх полків, але також послы від Війська Запорозького Низового для участі і дораджування; по одержанні універсалу від гетьмана вони зобов'язані бути присутніми і прийти точно у визначений час. І коли ясновельможний гетьман запропонує якісь питання для спільного розгляду, то всі вони

9 квітня 2010 р. в Бендерах, де була підписана Конституція Пилипа Орлика тому 300 років, було відкрито пам'ятник у вигляді книги, на якій викарбувано інформацію про історію написання Конституції

повинні чесно й широко, не дбаючи про жодний зиск - свій власний чи інших осіб, - відкинувши лихі заздрощі і мстиві намисли, давати слушні поради в такий спосіб, щоб не заподіяти тим ані урази честі гетьмана, ані шкоди справам Вітчизни, - нехай обминуть її лихо і згуба!

Якщо ж поза тими згаданими сесіями Генеральної ради, що для них визначено спеціальні терміни, траплятимуться якісь

справи, котрі треба невідкладно розглянути, вирішити і залагодити, то ясновельможний гетьман може вжити всієї повноти влади і впливу для владнання і попровадження таких справ з відома генеральної старшини. Також якщо прибудуть якісь листи з чужоземних держав чи сторін, призначені ясновельможному гетьманові, то їхній зміст належить його ясновельможності обговорити з генеральною старшиною і повідомити свої відповіді на них, щоб не лишалось у тайні листування, в першу чергу - з чужинецькими країнами і таке, що могло б завдати шкоди безпеці Вітчизни і громадському благу.

А щоб постало щире обопільне довір'я поміж гетьманом і генеральною старшиною, полковниками і генеральними радниками, необхідне для проведення таємних і публічних нарад, то кожен з них повинен, перш ніж приступити до виконання обов'язків своєї посади, особисто присягнути на вірність Вітчизні, на щире відданість гетьманові, а також на сумлінне виконання обов'язків своєї посади схваленою публічно присягою відповідної форми.

Якщо ж у діях ясновельможного гетьмана буде спостережено щось незгідного справедливості, хибного щодо військових прав і вольностей чи зловорожого Вітчизні, то генеральні старшини, полковники і генеральні радники владні використати свободу голосу, щоб особисто або ж - якщо того вимагатиме крайня і невідклична потреба - публічно на нараді висловити докір його ясновельможності і рішуче стримати від зневаги отчистих прав і вольностей, не завдаючи при тому ані найменшої образи високій гетьманській честі. На ті докори ясновельможний гетьман не повинен ані ображатися, ані не має права за них мстити, - навпаки, повинен постаратися виправити переступи.

(Далі буде)

• 11 червня 2010 року у Російському культурному центрі міста Бухарест відбулася презентація книги Івана Євсєєва «*Slavismele românești*» (Румунські слов'янізми), упорядкована Іллею Даніловим та Стивом Перінацом.

«РУМУНСЬКІ СЛОВ'ЯНІЗМИ»

Книга має дві головні частини. У першій частині подаються, у структурі словника, понад три тисячі слов'янських слів, вживаних у румунській мові. У складі словника інформація структурована компактно. За переднім словом слідує лексично-граматичні пояснення (рід, число для іменників і прикметників, перша особа, дієвідміна, спосіб у дієсловах). Продовжується з поясненням слова, його значенням та інколи прикладом із літератури. В кінці подається етимологія слова.

Приклади:

Turbincă, turbinci, s. F. (Înv.) Sac soldătesc pentru merinde. Din ucr. **torbynka**. DEX '98.

Vajnic, -ă, vajnici, -ce, adj. 1. Energic, viguros, puternic; aprig, dârз grozav, cumplit. 2. Important, grav, serios, de seamă; marcant, ilustru. Din rus. **vajnai**, ucr. **vajnyi**. DEX '98.

Vorovi, vorovesc, vb. IV. Intrans. Și tranz. (Înv. și reg.) A vorbi. - Cf. ucr. **hovoryty**. DEX '98.

Друга частина охоплює тематичне групування слов'янських слів у таких сферах: сільське господарство, традиційне господарство, природа, соціальні стосунки, духовність і т. д.

Автор вважає румунськими слов'янізмами ті слова, які були запозичені із старослов'янської і сучасних слов'янських мов (болгарської, сербської, української та російської), а також і румунські запозичення не тільки зі слов'янських, а й неслов'янських мов.

Можна вважати словник доповненням до книги Станка Войводица (Сербія) *Речник slavizama u rumunskom jeziku*. Він важливий для науковців тим, що представляє список слів слов'янського походження в румунській мові.

Роман ПЕТРАШУК

ІВАНУ БОДНАРУ – ПОЧЕСНА ГРАМОТА МЗС УКРАЇНИ

● Голову Сучавської філії СУР, радника в питаннях нацменшин в Сучавській префектурі пана Івана Боднара нагороджено Почесною грамотою Міністерства закордонних справ України.

В Грамоті зазначається: «Міністерство закордонних справ України нагороджує Почесною грамотою Боднара Івана, голову

філії Союзу українців Румунії повіту Сучава (Румунія) за активну участь у підготовці та проведенні міжнародної акції «Незгасима свічка», плідну роботу на благо розвитку української держави та зміцнення її авторитету у світі».

Грамоту підписав Т.в.о. м. В. Д. Хандохи 02.03.09 р. в м. Києві.

Нещодавно Почесна грамота була вручена Івану Боднару Його Ексцеленцією Надзвичайним і Повноважним Послом України в Румунії паном Маркіяном Куликом в присутності дипломатичних представників у Сучаві Іх Ексцеленцій генерального консула Юрія Вербицького та консула Василя Неровного, а також представників української нацменшини в південній Буковині.

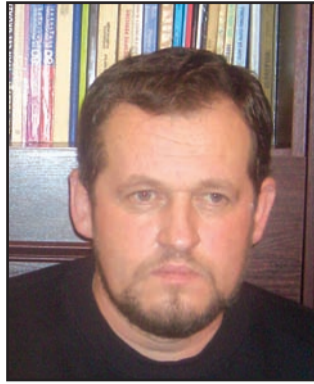
Посол України в Румунії, який перебував у Сучавському повіті на запрошення Голови Сучавської повітової ради пана Георге Флутура як учасник засідання Ради Єврорегіону «Верхній Прут», висловив з цієї нагоди приємність зустрітися з представниками української громади Сучавського повіту.

Вітаємо, п. Іване!

ВІЛЬНЕ СЛОВО

МИХАЙЛОВІ ТРАЙСТІ – 45

Чи не наймолодший з-між наших письменників, Михайло Трайста сповнив 45 років. Він самотужки відзначив свою річницю в приміщенні СУР. Було людно, було тепло та не величаво, як і годиться в... молоді роки. Чи не так?

Як правило, без подарунків!.. Та нічого, бо подарунки – лиш від Бога.

Народився Михайло Трайста 15 червня 1965 р. в селі Верхня Рівна, що на Мараморощині. Початкову і загальну освіту здобув у рідному селі. У 1998 році закінчив Сігетський промисловий ліцей, а 2009 року став випускником Факультету журналістики і філософії Бухарестського університету ім. Спіру Гарет. Зараз – студент українського відділення Бухарестського університету.

З 1999 року – штатний кореспондент видань СУР, а з 2008 р. – секретар редакції літературного журналу «Наш голос». В період 2005-2008 рр. – кореспондент марамороської газети «Informatia Zilei».

Поетичний дебют М. Трайсти стався 1979 року в часописі «Новий вік». Друкувався також в румунській пресі і в деяких зарубіжних українських часописах: «Незборима нація», «Гуцульський календар», «Верховина» (Україна), «Громада» (Угорщина), «До світла» (Італія).

Видавничий дебют М. Трайсти відбувся 2001 року збіркою поезій «Симфонія шовкових трав». Цим же роком позначені перші його прозові твори, які були надруковані на сторінках журналу «Наш голос».

У 2004 р. вийшла в світ його збірка оповідань і казок для дітей «Калинові ранки». Далі були збірка короткої прози «Гуцульська душа» (2008), збірка гуморесок «Не вір очам своїм» (2009) та збірка оповідань і казок для дітей «Малинові стежки» (2009).

Михайло Трайста - член ряду літературних гуртків.

Намічається також, внаслідок появи такого числа книжок, і прийняття талановитого письменника до Спілки письменників Румунії та до Національної спілки письменників України.

З роси-води, п. Михайле! На многії і благії літа, поет-прозаїку, гумористе! До нових плідних звершень!

ВІЛЬНЕ СЛОВО

Політика мови проти суспільства невдах

«Час кричати „SOS”, бити на сполох!»

(Продовження. Поч. в н-р 9-10/ 2010 р.)

Мова є водночас генетичним кодом суспільства. Саме мова дозволяє підтримати історичну тяглість поколінь. Саме мова дозволяє кожному новому поколінню спиратися на весь духовний набуток предків, а не щоразу розпочинати все з нуля.

Не можу оминати очевидної проблеми, яка тут виникає.

Безумовно, національні меншини по-інакшому сприймають мову нації, яка дала державі назву. Одна справа, коли мова пустила коріння на всю глибину тисячолітньої історії, виросла й визріла разом із народом. Зовсім інша — коли мова прийшла до тебе уже в готовому вигляді.

Це слід розуміти. І не потрібно — навіть шкідливо! — вимагати для представників національних меншин такого ж рівня сприйняття мови нації, що дала державі назву.

Представники меншин повинні оволодівати цією мовою насамперед для того, щоб уникнути конфліктів нерозуміння логіки розвитку й особливостей цієї держави, щоб мати змогу свідомо солідаризуватися в процесі державотворення.

Адже конфліктують не мови. Конфліктують носії мов — від нерозуміння вищесказаного.

Поки я не говорив, що мова, про яку йдеться — українська. Цей підхід — спільний для всіх мов і всіх держав. І проблему російської мови в Росії вирішують, спираючись на точнісінько такі ж теоретичні засади.

Але ж повернімося до нашої рідної української мови.

Немає потреби докладно переповідати, як ретельно нищилася вона за імперських часів — і давніх, і новітніх. Не хочу ще раз таврувати Росію чи СРСР. Така політика була природною для імперії. Адже саме так — трохи ліберальніше чи, навпаки, ще нещадніше — чинили всі імперії щодо мов своїх меншин.

Але хочу наголосити на іншому. В таких умовах, у які було поставлено українців, не здатне було б вижити жодне «наріччя». У таких умовах неминуче загинула б і мова нації слабкої, щойно народженої, ще недостатньо сформованої.

Не тільки вистояти, а ще й розвинути під страшним гнітом здатна була тільки мова народу з дуже древнім і дуже потужним корінням. Цей висновок роблю, опонуючи всіляким шовіністам і невігласам, які прагнуть переконати нас у протилежному. Як це, скажімо, робить редактор газети «Крымская правда» Михайло Бахарев (цитую мовою оригіналу його слова з газети з 13 грудня 1997 року): «Нет никакого украинского языка. Это придуманный язык, язык черни. ...то, что сегодня считают украинским языком, — это

язык, искусственно придуманный Шевченко и другими авантюристами. Так запомните: нет такой нации — украинцы, как нет никакого будущего и у обреченного украинского государства».

Не знаю, хто за національністю пан Бахарев. Але, говорячи так, він ганьбить насамперед свою власну націю.

Але якою є мовна політика сучасної незалежної України? І чи існує така політика взагалі?

На жаль, мусимо визнати: вона є такою ж сірою і невизначеною, як і та влада, що її здійснює. В кращому разі, маємо погану мову політиків, і зовсім не маємо політики мови.

Вважаємо, що в мовній політиці не маємо права на головну помилку: на приниження за будь-яких обставин будь-чєї гідності. Хоча й розуміємо: агресивність в утвердженні раніше приниженої мови — це зворотній бік колишнього приниження.

Але не можемо заплющувати очі й на те, що за рядом показників (книговидавання, преса тощо) становище з українською мовою стало гіршим, аніж за колоніальних часів. Більше того, українська мова активно перестає бути розмовною мовою молоді.

Час кричати «SOS», бити на сполох!

(Далі буде)

А. МАТВІЄНКО

◆ С Т О Р І Н К А Д Л Я Д І Т Е Й ◆

З 1 ЧЕРВНЕМ ВАС, ДОРОГІ ДІТИ!

В цей день редакція газети «Вільне слово» бажає вам, дорогі діти, багато успіхів, щастя, затишку, мирного неба, щасливого дитинства!

Міжнародний день захисту дітей був встановлений 1949 р. Радою Міжнародної демократичної федерації жінок для того,

щоб нагадувати дорослим, суспільству про те, що діти мають постійну потребу в їх турботі та захисті. Перший Міжнародний день захисту дітей був проведений в 1950 році.

Конвенція ООН про права дитини була одностайно прийнята Асамблеєю ООН 20 листопада 1989 р. – після 30 років від прийняття Декларації прав дитини та через 10 років після Міжнародного Року Дитини.

А 4 червня – Міжнародний день безневинних дітей – жертв агресії.

Започаткований Генеральною Асамблеєю ООН в 1982 р. на спеціальній сесії з питання про Палестину, Генеральна Асамблея ООН, «будучи приголомшеною величезною кількістю безневинних палестинських та ліванських дітей – жертв актів агресії Ізраїлю», постановила відзначати 4 червня кожного року як Міжнародний день безневинних дітей – жертв агресії.

ХІ-ий УЧНІВСЬКИЙ ФЕСТИВАЛЬ-КОНКУРС УКРАЇНСЬКОЇ ПОЕЗІЇ (ПОВІТОВИЙ) І ІV-ий НАЦІОНАЛЬНИЙ УЧНІВСЬКИЙ ФЕСТИВАЛЬ-КОНКУРС ІЗ ЧИТАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЕЗІЇ В РУМУНІЇ

Вже пролетіло 11 років від започаткування І-го учнівського фестивалю-конкурсу з читання української поезії в Румунії з ініціативи голови Марамороської філії СУР п. Мирослава Петрецького, який був своєрідним святом української мови і поезії. Цей фестиваль насамперед був повітовим і проходив в с. Верхня Рівна з 2001 р.

З кожним роком фестиваль набував все більшого значення і таким чином був поширений для всіх учнів-українців Румунії, ставши Національним учнівським фестивалем-конкурсом декламування української поезії в Румунії.

Національний фестиваль-конкурс дійшов цього року до ІV-ого і пройшов він 12 червня в м. Сігеті, що на Мараморощині. Організований Марамороською філією СУР, його головою п. М. Петрецьким і фінансований Союзом українців Румунії, Фестиваль-конкурс охопив учнів V-VIII класів шкіл повітів Мараморощина, Сучавщина, Тіміш, Карашсеверин, Ботошань і Сату Маре.

На відкритті Фестивалю були присутні Генеральний консул України в Сучаві п. Юрій Вербицький, депутат в Румунському Парламенті і голова Союзу українців Румунії п. Степан Бучута, радник префектури Марамороського повіту п. І. Ботезан, голови повітових філій, художник Аурел Дан, який подарував Союзу портрет Т. Шевченка, викладачі, батьки, учні та гості.

Головою цьогорічного Національного учнівського фестивалю-конкурсу була викладач Сігетського ліцею ім. Фердинанда, д-р Одарка Бовт.

Бажаємо, щоб цей учнівський фестиваль мав і надалі успіхів і щирих прихильників. (І.П.-К.)

Виступ генерального консула п. Ю. Вербицького

А ЧИ ЗНАЄТЕ ВИ, ЩО...

...ще Аристотель відзначив, що багатство – це не володіння майном на основі права власності, а користування ним (майном).

...лізинг був відомий ще задовго до того, як жив Аристотель: англійський автор Т. Кларк стверджує, що він знайшов декілька положень про лізинг в законах Хаммуралі, які були прийняті у 1760 р. до нашої ери.

■ **ВІДПОВІДІ** на запитання з минулого числа:
ПАЛКА, МУЗИЧНА ГАМА, ДИМ, МЛИН.

◆ С Т О Р І Н К А Д Л Я Д І Т Е Й ◆

Олексій КОНОНЕНКО

АЗБУКА ДОРОГИ

Подивись, ось перед нами –
Знак трикутний з дітлахами.
Знак цей, брате, застерезний,
Треба бути обережним.

Вранці я іду до школи,
А зі мною в дитсадок
Йде молодший брат Микола,
Я йому даю урок:
– Незалежно від погоди,
Ми з тобою – пішоходи.
А тому нам у дорозі
Знаки будуть в допомозі.
Різних знаків є багато –
Обереги, остороги.
Малюкам потрібно знати
МУДРУ АЗБУКУ ДОРОГИ!

Малюнки Віктора КОНОНЕНКА

То було давно, коли недобрий цар наказав заслати славного українського поета Тараса Шевченка далеко-далеко від рідної України, у відлюдні степи. Нічого там не було, тільки піски, порослі рідкою травою, кілька дерев і сірий будинок-казарма, де мешкали солдати. Така була кара Тарасові за те, що любив свій народ і не давав чужому цареві кривдити його.

Сумно, дуже сумно було солдатів Тарасові. Сумно світило там сонце, сумно гуділи вітри по степах, сумно дивились солдати з-під насуплених брів. А Тарасові так хотілося з кимось щиро порозмовляти. Та звідки взяти друга?

Одного разу на подвір'ї з'явилась дівчинка. То

Роман ЗАВАДОВИЧ

НАТА

(Оповідання)

була Наталочка, п'ятирічна доня нового коменданта майора Ускова. Там вона побачила вусатого солдата, що ласкаво їй привітав. Усмішка солдата була така приязна, а голос такий ласкавий, що дівчинка зразу його полюбила. З того часу обоє стали щирими приятелями.

Побачив це майор Усков, покликав солдата до себе і запитав, хто він.

– Рядовий Тарас Григорович Шевченко! – відповів Тарас, випрямившись по-військовому.

– То ви Шевченко! – здивувався Усков. Він чув, що тут живе якийсь Шевченко, що писав вірші проти царя, і тепер не вільно йому ні писати, ні малювати. Але той Шевченко виглядав на добру, ласкаву людину, і майор сам його вповодов.

Дружба малої дівчинки з Тарасом полегшила долю славного поета. Майор Усков дозволив Тарасові писати й малювати, аби ніхто не бачив. У вільні від військової служби години «дядько Тарас» бавився з дівчинкою, роз-

казував їй казки, співав пісні і придумував їй на радість усякі несподіванки. Одного вечора на Натині іменини в садку біля дому майора Ускова зясніли в темряві великі букви: «НАТА». Вони висіли в повітрі, ніби чотири зірки. То Тарас завісив на шнурку вирізані з паперу літери і прикріпив за ними ліхтарики. Ната дуже зраділа.

П'ять літ осолоджувала приязнь малої дитини гірку неволю Тараса Шевченка. Тарас і Ната були друзі, яких мало. І після розстання писали одне до одного сердечні листки. Коли Ната виросла, описала свої спомини про славного на увесь світ поета в книжці «Спомини Ната про дядька Тараса».

Правда ж, що сміх – не гріх?

ХТО Є ХТО

Ті, що не мають ні хліба, ні сала - ледацюги.

Ті, що мають хліб, але не мають сала - середній клас.

Ті, що мають хліб і сало, - багаті.

Ті, що мають щось, окрім хліба і сала, - олігархи.

Ті, що дають хліб, а хочуть взяти сало, - банкіри.

Ті, що збирають сало, а дають хліб, - бюджет.

Ті, що стережуть сало за хліб, - міліція.

Ті, що возять хліб, а вивозять сало, - інвестори.

Ті, що давали нам трохи хліба, трохи сала, яке ми проїли, - МВФ.

ЕГОЇСТИ?

Усі нації егоїстичні, примітивні і мислять дуже простими категоріями: німців турбує, у якому магазині продається найсмачніша ковбаса; француз думає, кого б ще таракнути; росіянин - що б ще поцупити...

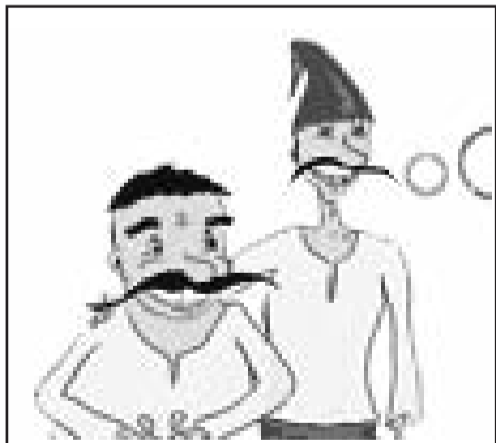
І тільки американці мислять абстрактними категоріями в масштабах усього людства: їх хвилює, на кого б ще кинути бомбу.

ЧИ ПОВІРИТЕ?

Чоловік у дорозі. Вдома дружина і той третій. Дзвінок!.. Обоє збентежені. Він зі швидкістю ракети зник під ліжком. Входить чоловік і швидко орієнтується в ситуації. Нахиляється і запитує:

- Пане, що ви там робите?

Він: "А як я вам скажу, що чекаю тут на автономію Галичини, то ви повірите?"

БЕРІЗКА

- Вуйку Стефано, вуйку Стефано! Що то ви робите?! Навіщо ви берізку рубаєте? Така струнка, молоденька, так око зеленими листочками милувала, а ви її геть!

- Ой, сусіде, й не кажіть, в самого серце кров'ю обливається, але мушу те зробити - прийдуть москалі, побачать берізку і скажуть: "Ето ісконно русская територія!"

ДИНАСТІЯ

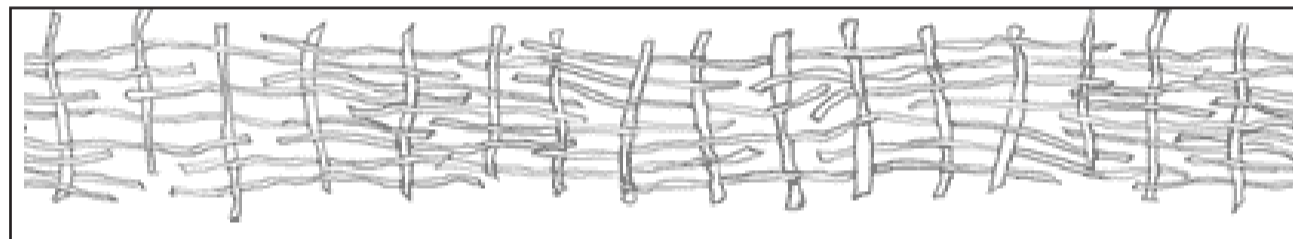
Дід Василь Іванович - куркуль, воров народу.

Син, Іван Васильович - інтелігент, воров народу.

Онук Василь Іванович - податковий інспектор...

КРУТИСЯ, ЯК ХОЧЕШ!

Влаштувався чоловік на роботу в міліцію. Місяць служить, другий, усе

нібито нормально, аж на початку третього місяця його терміново викликає до себе начальник.

- Іванов, ти чому це зарплату вже два місяці отримувати не приходиш?

- А у вас що, ще і зарплату платять?

- Ну, звичайно!

- А я думав, дали пістолет - і крутисся, як хочеш!

ПРОДАЖ І ПОДАТКИ

- Продав Батьківщину?! Заплати податки і спи спокійно...

СТАНОВИЩЕ ПАСКУДНЕ

Прем'єр міністр доповідає щойно обраним депутатам Верховної Ради:

- Панове депутати, тепер, по виборах можу сказати усю правду! Становище Вкраїні препаскудне...

- А ви часом не прикрашаєте?

ЖЕРТВА

Запитують голову однієї з "розкручених партій".

- Чим ви пояснюєте нуль голосів за

вашу партію на нижніх перегонах?

- Ми стали невинною жертвою...

- Жертвою чого?!

- Чесного підрахунку, холера!..

У КОСМОС ПОЛЕТІЛИ

На полонині:

- Вуйку!

- Що!

- Чули, москалі у космос полетіли!

- Що, всі?

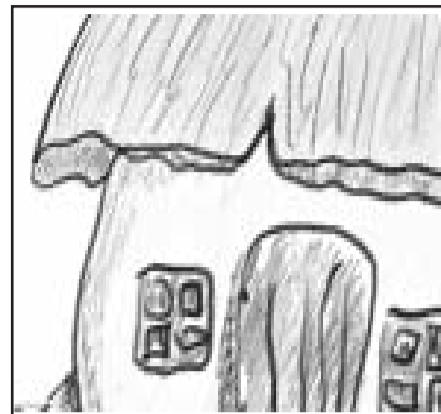
- Та ні, тільки один!

- То чого ж ти тоді кричиш?

ЗА МЕНЕ

- Тато, а правда, що казки починаються зі слів: "Жили собі старий із старою"?

- Ні, синок. Справжні казки розпочинаються словами: "Якщо ви проголосуєте за мене на виборах..."

КРАСОТУЛЬКИ

У крамницях, у пивницях - Дуськи, Муськи, Люськи.

Ти до них - по-українськи,

А вони - по-руськи.

Станеш, глянеш: мамо рідна,

Господи мій, Боже!

Наяложене, патлате,

На чортяку схоже,

Стан свинячий, погляд вовчий

І усмішка кінська...

Нащо таким красотулькам

Мова українська?

Культурно-просвітницький часопис
Союзу українців Румунії

ВІЛЬНЕ СЛОВО

РЕДАКЦІЯ

Вик. об. гол. ред. – Іван КОВАЧ

Редактори – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ

Роман ПЕТРАШУК

*

Комп'ютерний набір – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ

Техноредагування – Роман ПЕТРАШУК

Друкарня «S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.»

Бухарест, Румунія

ISSN 1223-8988

Adresa redacției: Uniunea Ucrainenilor din România

str. Radu Popescu nr. 15, Sector I, București, ROMÂNIA

Tel. 0212220748, 0212220753

Fax 0212220737

E-mail: uur.vilneslovo@gmail.com

Наклад фінансований Союзом українців Румунії

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

- За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- Надіслані до редакції матеріали не рецензуються і не повертаються.
- Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, не порушуючи їхнього основного змісту.
- З юридичної точки зору за зміст матеріалів відповідають їх автори.